

<i>Úvodem</i>	9
Náboženství jako společenský a třídní zjev — Úloha církve v třídní společnosti.	
<i>Od křesťanských obcí k papežské církvi</i>	11
Rozklad římské říše — Krise a bída — Revoluční hnutí židovské chudiny v Palestině — Mesiášství — Vznik křesťanství a jeho rozšíření po celé římské říši — Křesťanství jako organizace a jeho sociální úloha — Vznik hierarchie a biskupství v křesťanských_ obcích — Vznik církve.	
<i>Státní náboženství — státní církev</i>	17
Vedoucí postavení křesťanské obce v Římě — Vznik papežství a zřízení metropolitů — Boj mezi episkopalismem a papismem v církvi — Rozdělení římské říše — Pronásledování křesťanství — Toleranční edikt císaře Konstantina I. — Uznání církve jako církve státní — Papež a císař jako nejvyšší hlavy společnosti — Potlačení pohanství.	
<i>Církev a stát — spojenci a soupeři</i>	21
Církev ve službách římských císařů a jako vlastní mocenský činitel — Říše z onoho a říše z tohoto světa — Církev jako světská moc v říši majetných tříd — Její materiální a duchovní vliv na chudý lid — Rozpory mezi církví a státem, papežem a císařem — Církev usiluje o dobytí státní moci.	
<i>Církev a stát za feudalismu</i>	24
Vpád germánských kmenů do římské říše — Církev a germánská knížata vytvářejí feudální království — Římsko-německá říše a papežství — Starý rozpor: císař a papež — Splynutí církve s německým feudalismem a nevolnictvím — Tlhnutí německých feudálů a římské církve k slovanskému východu — Boje mezi německým císařstvím a papežstvím — Rozkol římské říše na západní a východní — Týž rozkol církve: římský papež a cařihradský patriarcha — Osamostatnění ruské církve — Rozpory v římské církvi mezi papežem a biskupy — Raný kapitalismus, vznik buržoasie a rozklad feudalismu — Vzpoury proti feudální moci a kacířství proti církvi — Nové směry a sekty v křesťanství.	

<i>Reformace</i>	27
Státy jako hospodářské a politické uzavřené celky — Rozpor mezi zájmy státu a zahraniční církevní moci — Hospodářsko-sociální základy reformace — Revoluční masová hnutí jako předchůdce měšťansko-demokratické revoluce — Zvláštní poměr mezi státem a církví ve Francii (gallikanismus) — Rozpory v církvi mezi národními zájmy a zájmy kosmopolitické církve — Reformace ve Francii, v Anglii a v Německu — Třicetiletá válka jako válka „náboženská“.	
<i>Církev a absolutismus v XVIII. století</i>	34
Nešlo o osvícenství, šlo o mocenský poměr mezi církví a absolutismem — Řád jezuitů jako hlavní bojovník za světskou moc církve — Hospodářská moc a koloniální politika jezuitů — Stát jezuitů-otrokářů v Paraguay — Boje mezi katolickými státy a jesuity — Pronásledování jezuitů ve Španělsku a Portugalsku — Papež ruší řád jezuitů — Pokus jezuitů zmocnit se raného kapitalismu — Jesuité ve Francii a v Rakousku — Nové boje mezi biskupy a papežem, jakož i mezi státem a Vatikánem — Marie Terezie a Josef II. ve sporu s církví — Zrušení klášterů.	
<i>Francouzská revoluce</i>	44
Církevní hierarchie srostla s feudální aristokracií — Nižší duchovenstvo žije s chudým lidem — Církev v revoluci a revoluce v církvi — Národní a papežská církev — Papežská církev mimo zákon — Přerušení styků mezi Vatikánem a francouzským státem — Řím obsazen francouzským vojskem — Papež ve francouzském zajetí.	
<i>Církev a Napoleon I.</i>	49
Napoleon a náboženství: lidu musí být náboženství zachováno — Nepřátelství vůči papeži se uvolňuje — Papežské duchovenstvo se vrací a biskupové uznávají nový režim — Sblížení církve a Napoleona — Papež uznává občanský sňatek — Divná korunovace Napoleona papežem — Nový rozpor — Napoleon dekretuje zrušení Církevního státu a jeho připojení k Francii — Papež jej dává do klatby — Je za to odveden do francouzského zajetí — Francouzská církev téměř zcela samostatná — Francouzská vyšší hierarchie na straně Napoleonově — Příměří mezi papežem a prokletým císařem — Církev rozloučí císařovo nerozlučitelné katolické manželství a žehná jeho novému manželství s rakouskou arcivévodkyní — Napoleonův pád.	
<i>Církevní stát spojencem evropské reakce 1815—1848</i>	55
Vídeňský kongres evropských mocností obnovuje Církevní stát — Protestantská Anglie a pravoslavná Rus jako jeho	

hlavní přímluvčí — Solidarita reakce bez rozdílu národnosti a náboženství — Papež nespokojen proto, že Římsko-německá říše nebyla obnovena — Obnovení inkvisice v církevním státě a obnova řádu jezuitů — Divné poměry v církevním státě: papežský absolutismus, církevní byrokracie, žoldnéřské vojsko, hospodářský úpadek a rostoucí banditismus — Revoluce, kontrarevoluce, povstání a intervence rakouských vojsk — Církevní stát pod francouzskou a rakouskou okupací.

Církev ve Francii za restaurace a buržoasního království 62

Obnovené bourbonské království nemůže zrušit náboženskou svobodu a zásadu rovnosti občanů bez rozdílu náboženského vyznání — Jednání o nový konkordát ztroskotá a napoleonský konkordát zůstává v platnosti — Reakční režim ve vědě a školství — Návrat jezuitů — Pád reakčního režimu ve volbách — Liberální režim proti mnišským řádům — Revoluce roku 1830 — Pád bourbonského království — Zřízení „měšťanského království“ rodu Orléans — Krise a revoluční boje — Revoluce roku 1848 — Druhá republika.

Občanská válka ve Švýcarsku 66

Katolická a protestantská reakce ve švýcarských kantonech — Povstání radikálů proti reakci — „Zvláštní spolek“ katolických kantonů — Válka Federální rady proti němu — Jezuité — Porážka katolických kantonů — Vypovězení jezuitů a zrušení klášterů — Sympatie reakčních mocností ke katolickým kantonům — Pruský král žádá zakročení v jejich prospěch — Vypuknutí revoluce roku 1848 zmaří intervenční plány.

Poučná kapitola z irských dějin 69

Koloniální režim anglických velkostatkářů a kapitalistů v Irsku — Pronásledování katolíků — Sociální, národnostní a náboženský útlak — Revoluční hnutí od konce XVIII. století — Revoluce chudých rolníků-nájemců — Hladové katastrofy — Povstání roku 1796 a jeho krvavé potlačení — Irsko ztrácí autonomii a je připojeno k Anglii — Vyšší katolická hierarchie na straně protestantských utlačovatelů chudého katolického lidu — Zamožní irští katolíci proti chudým katolickým povstalcům — Anglický režim uznává katolickou církevní hierarchii, která za to souhlasí se zákony proti chudým katolickým nájemcům půdy anglických lordů — Nižší duchovenstvo na straně chudého katolického lidu — Je za to potrestáno — Stížnost papežovi zůstává bez odpovědi.

Postavení církve v jiných zemích 75

Klerikální režim a obnova inkvisice ve Španělsku — Povstání chudého katolického lidu proti bohatým klášterům

a vysoké církevní hierarchii — Pád reakčního režimu — Liberální režim ruší kláštery a zabírá církevní majetek — Papež proti katolickému státu — Také v Portugalsku církevní majetek zkonfiskován — V Bavorsku přes konkordát stálé spory mezi státní autoritou a duchovenstvem — Obtíže pruského režimu v nově získaném Porýní s demokratickým duchem a s katolicismem — Dohoda mezi pruským králem a papežem — Jejich společný zájem proti nebezpečí revolučně demokratického hnutí — Rakouský císař hájí rozhodně práva státu proti církvi — Spor s papežem pro režim v italských rakouských provinciích — Metternich dosáhl dohody s Římem — Rozpor církve s holandským režimem ve Spojeném království Nizozemska — Održení a osamostatnění katolické Belgie — Klerikální reakce v novém belgickém království — „Kongresové Polsko“ se zvláštní vládou v rámci Ruské říše — Katolická vláda zruší několik klášterů a katolická církev proti tomu protestuje u pravoslavného cara, který propustí vinného ministra — Papež se dohodne s carem proti katolickému polskému lidu — Nekatolický panovník navrhoval jmenování biskupů.